

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Δ/νσις: Ἰωάννου Γενναδίου 14 - 115 21, Ἀθήναι
Τηλ. 210-7272.204, Fax 210-7272.210, e-mail: contact@ecclesia.gr

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΔΙ' ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΥ

Πρωτ. 6315
Ἀριθ.
Διεκπ. 2860

Ἀθήνησι, τῇ 18ῃ Δεκεμβρίου 2023

ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

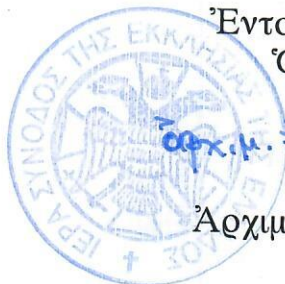
Πρὸς
τὴν Ἱεράν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν καὶ
τὰς Ἱεράς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Θέμα: «Περὶ τῶν θέσεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διὰ τὸν γάμον
καὶ τὴν υἰοθεσίαν ὑπὸ ὁμοφύλων ζευγαριῶν»

Ἐκ Συνοδικῆς Ἀποφάσεως, ληφθείσης ἐν τῇ Συνεδρίᾳ τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς 13ης μηνὸς Δεκεμβρίου ἐ.ἔ., γνωρίζομεν ὑμῖν ὅτι ἡ Ἱερά Σύνοδος, αἰσθομένη τὸν προβληματισμὸν τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας περὶ τῆς νομοθετήσεως τοῦ γάμου ὁμοφύλων ζευγαριῶν καὶ τῆς δυνατότητος υἰοθεσίας ὑπ' αὐτῶν, ἀπεφάσισεν ὅπως ἀποστείλῃ ὑμῖν συνημμένως κείμενον τῆς Νομικῆς Ὑπηρεσίας Αὐτῆς ὑπὸ τὸν τίτλον: "Συνοπτικὲς θέσεις γιὰ γάμο καὶ υἰοθεσία υπέρ ὁμοφύλων ζευγαριῶν", πρὸς ἐνημέρωσιν ὑμῶν καὶ διὰ τὰ καθ' ὑμᾶς.

Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος, ἐν τῇ ἀνυστάκτῳ μερίμνῃ Αὐτῆς, παρακολουθεῖ τὰς ἐξελίξεις περὶ τοῦ ὡς ἄνω θέματος καὶ ἐφ' ὅσον χρειασθῆ, θά ἐξετασθῆ ὑπὸ τῆς συγκληθησομένης Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἐντολῇ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

ἀρχ.μ. Ἰωάννης Καραμούζης

Ἀρχμ. Ἰωάννης Καραμούζης

Συνοπτικές θέσεις για γάμο και υιοθεσία υπέρ ομόφυλων ζευγαριών

A. Θεώρηση του γάμου από την Εκκλησία της Ελλάδος

- 1) Η Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος δεν τάσσεται ειδικά κατά του πολιτικού γάμου των ομόφυλων ζευγαριών, αλλά τάσσεται κατά του πολιτικού γάμου γενικώς. Η Ανατολική Ορθόδοξη Εκκλησία του Χριστού έχει τη δική της θετική πρόταση ζωής που είναι ο χριστιανικός γάμος μεταξύ άνδρα και γυναίκας.
- 2) Η Εκκλησία θεωρεί την ψυχική και σωματική συνένωση άνδρα και γυναίκας ως ιερή επιλογή ζωής που χρήζει της ευλογίας και Θείας Χάριτος που χορηγεί ο Κύριος Ιησούς Χριστός. Μέσα από την οπτική της Εκκλησίας ο γάμος δεν μπορεί να υποβιβασθεί στο επίπεδο ενός συμφωνητικού που υπογράφεται ενώπιον συμβολαιογράφου ή μίας κοινής δήλωσης ενώπιον του τοπικού Δήμου.

B. Θέση της Εκκλησίας της Ελλάδος απέναντι σε ομοερωτικές τάσεις και πράξεις

- 3) Όλοι οι άνθρωποι, παρά τις ατέλειες και αδυναμίες τους, είναι εξ ίσου τέκνα και εικόνες του Θεού. Δεν μπορεί να κατακριθεί κανένας για τα χαρακτηριστικά και τις τάσεις, με τις οποίες γεννήθηκε. Η Εκκλησία είναι οικογένεια που δεν απορρίπτει κανένα πρόσωπο για τις αδυναμίες του, αλλά το προτρέπει σε διαρκή αγώνα για να τις υπερβαίνει. Όμως από εκεί και έπειτα, κάθε άνθρωπος είναι ελεύθερος και επομένως υπεύθυνος εάν οι επιλογές του, οι πράξεις και ο τρόπος ζωής του, τον οδηγούν ή τον απομακρύνουν από τον Θεό.

Γ. «Ισότητα» στον γάμο και στην υιοθεσία (Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου - Ενωσιακό Δίκαιο)

- 4) Προκειμένου να γίνει λόγος για ανάγκη ίσης μεταχείρισης ή εξίσωσης μεταξύ ετερόφυλων και ομόφυλων ζευγαριών στο δικαίωμα του γάμου και της υιοθεσίας στην Ελλάδα, πρέπει να προϋπήρχε νομικά αδικαιολόγητη ανισότητα, που πρέπει να αποκατασταθεί. Αυτό δεν είναι αλήθεια.
- 5) Η κατοχύρωση του δικαιώματος γάμου στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (1950) προβλέφθηκε ρητώς μόνον υπέρ του ζευγαριού άνδρα και γυναίκας. Παρόμοιο συμπέρασμα προκύπτει από το ελληνικό Σύνταγμα (άρθρο 21).
- 6) Η νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει εξηγήσει ότι τα ευρωπαϊκά κράτη υποχρεούνται να νομοθετήσουν για τα ομόφυλα ζευγάρια μόνον εναλλακτικούς θεσμούς αστικής ένωσης (όπως το σύμφωνο συμβίωσης που ισχύει στην Ελλάδα) και : α) δεν υποχρεούνται σε θέσπιση ομόφυλου γάμου ή δικαιώματος ομόφυλης γονεϊκότητας (υιοθεσία), β) ούτε υποχρεούνται να εξισώσουν τους εναλλακτικούς θεσμούς αστικής ένωσης που ισχύουν για τα ομόφυλα ζευγάρια με

τον γάμο, γ) εάν η εθνική νομοθεσία δεν επιτρέπει ομόφυλο γάμο και ομόφυλη γονεϊκότητα, το οικείο κράτος έχει μόνον υποχρέωση να χορηγεί όσα έγγραφα είναι απαραίτητα για να επιτρέψει την είσοδο στο έδαφός του και τη διαμονή ομόφυλων ζευγαριών - πολιτών της Ευρ. Ένωσης (που συνήψαν ομόφυλο γάμο σε άλλο κράτος) και των τυχόν παιδιών, που υιοθέτησαν σε άλλα κράτη (ελευθερία κυκλοφορίας και διαμονής στην Ευρ. Ένωση).

- 7) Περαιτέρω, τα ευρωπαϊκά κράτη δεν έχουν καμία υποχρέωση να νομοθετήσουν γάμο και δικαίωμα υιοθεσίας υπέρ ομόφυλων ζευγαριών. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο έχει δικαιώσει όσα κράτη κατηγορήθηκαν για μη επέκταση του γάμου και της υιοθεσίας υπέρ ομόφυλων ζευγαριών.

Δ. Σύμφωνο συμβίωσης στην Ελλάδα

- 8) Αρχικά (2008) η Ελλάδα είχε νομοθετήσει ως εναλλακτικό (αντί του γάμου) θεσμό αστικής ένωσης το σύμφωνο συμβίωσης μόνον υπέρ των ετερόφυλων ζευγαριών, αποκλείοντας τα ομόφυλα ζευγάρια. Όπως ήταν αναμενόμενο, η Ελλάδα καταδικάστηκε το 2013 από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο για αδικαιολόγητη διάκριση σε βάρος των ομόφυλων ζευγαριών λόγω του σεξουαλικού τους προσανατολισμού. Ακολούθως (2015) λόγω της καταδίκης, η Ελληνική Πολιτεία αναγκάστηκε να επεκτείνει το σύμφωνο συμβίωσης υπέρ των ομόφυλων ζευγαριών.
- 9) Πλέον, το σύμφωνο συμβίωσης στην Ελλάδα χορηγεί στα ομόφυλα ζευγάρια τα ίδια δικαιώματα με αυτά του γάμου, με δύο εξαιρέσεις : α) το δικαίωμα ληξιαρχικής προσθήκης του επωνύμου του ενός συμβαλλόμενου μέρους στο επώνυμο του άλλου μέρους (μετά από συμφωνία τους), β) το δικαίωμα υιοθεσίας. Η ελληνική νομοθεσία για το σύμφωνο συμβίωσης υπέρ ετερόφυλων και ομόφυλων ζευγαριών είναι σύμφωνη προς τις διεθνείς υποχρεώσεις της χώρας με βάση την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ε. Ανέφικτη η επέκταση του γάμου σε ομόφυλα ζευγάρια χωρίς δικαίωμα υιοθεσίας

- 10) Αν νομοθετηθεί στην Ελλάδα γάμος υπέρ των ομόφυλων ζευγαριών με αποκλεισμό τους από το δικαίωμα υιοθεσίας που ισχύει σήμερα για τα έγγαμα (ετερόφυλα) ζευγάρια, θα ακολουθήσει καταδίκη της Ελλάδας από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων λόγω δυσμενούς διάκρισης της ελληνικής νομοθεσίας σε βάρος των εγγάμων ομόφυλων ζευγαριών με κριτήριο τον σεξουαλικό προσανατολισμό τους.
- 11) Οποιαδήποτε Κυβέρνηση επεκτείνει τον γάμο στα ομόφυλα ζευγάρια, χωρίς το δικαίωμα υιοθεσίας που έχουν οι ετερόφυλοι σύζυγοι, ουσιαστικά μεταφέρει το πολιτικό κόστος σε επόμενη Κυβέρνηση ώστε να επεκτείνει την υιοθεσία σε συζύγους του ίδιου φύλου, αφού όμως θα έχει προκαλέσει την καταδίκη της χώρας από το Ευρ. Δικαστήριο εξ αιτίας της εσφαλμένης

νομοθετικής της πολιτικής (ελλιπή επέκταση του γάμου και των δικαιωμάτων που συνδέονται με αυτόν). Θα επαναληφθεί ό,τι συνέβη το 2015, οπότε επεκτάθηκε στα ομόφυλα ζευγάρια το σύμφωνο συμβίωσης, αφότου η χώρα καταδικάσθηκε από το Ευρ. Δικαστήριο λόγω της πλημμελούς νομοθέτησής του (2008) μόνον υπέρ των ετερόφυλων ζευγαριών.

- 12) Δεν είναι τυχαίο ότι και τα 20¹ από τα 56 κράτη στην Ευρώπη, που έχουν εντάξει στον θεσμό του γάμου και τα ομόφυλα ζευγάρια, δεν τα εξαίρεσαν από το δικαίωμα υιοθεσίας, που προβλέπεται στο δίκαιό τους υπέρ των εγγάμων ζευγαριών.
- 13) Η πίεση ακτιβιστικών ενώσεων «ΛΟΑΤΚΙ+» για την εισαγωγή γάμου υπέρ των ομόφυλων ζευγαριών στοχεύει βασικά στο δικαίωμα της υιοθεσίας, που είναι η κύρια διαφορά μεταξύ του γάμου και του συμφώνου συμβίωσης (που προβλέπεται και υπέρ των ομόφυλων ζευγαριών).
- 14) Στις δημοσκοπήσεις τίθενται στο ελληνικό κοινό με παραπλανητικό τρόπο ξεχωριστά : **α) το ερώτημα της επέκτασης του πολιτικού γάμου υπέρ ομόφυλων ζευγαριών και β) το ερώτημα της υιοθεσίας παιδιών από ομόφυλα ζευγάρια**, ενώ δεν μπορούν να αντιμετωπισθούν νομοθετικά ως ανεξάρτητα ζητήματα. Και στα δύο ερωτήματα το κοινό έχει απορριπτική στάση και με μεγάλη διαφορά ειδικά στο θέμα της υιοθεσίας. Ωστόσο, η θέσπιση γάμου δύο ταχυτήτων, με λιγότερα δηλαδή δικαιώματα για τους ομόφυλους συζύγους από όσα έχουν οι ετερόφυλοι σύζυγοι, δεν επιτρέπεται νομικά.

ΣΤ. Θέση της Εκκλησίας της Ελλάδος για την ομόφυλη γονεϊκότητα

- 15) Η θέση της Εκκλησίας της Ελλάδος παραμένει ότι τα παιδιά έχουν έμφυτη ανάγκη και συνεπώς δικαίωμα να μεγαλώνουν με άνδρα πατέρα και γυναίκα μητέρα. Κανένας κοινωνικός εκσυγχρονισμός και καμία πολιτική ορθότητα δεν μπορεί να ξεγελάσει την φυσική ανάγκη των παιδιών για πατέρα και μητέρα με υποκατάστατες λύσεις, όπως άτομα του ίδιου φύλου που υποδύονται τον γονέα Α και τον γονέα Β (δύο μητέρες, δύο πατέρες).
- 16) Όπως έχει εξηγήσει το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων **με τον θεσμό της υιοθεσίας το κράτος οφείλει να παρέχει σε ένα παιδί την κατάλληλη οικογένεια για να το μεγαλώσει, και όχι να παρέχει παιδιά σε όποιον θέλει να γίνει γονέας**. Στο πλαίσιο της υιοθεσίας την προτεραιότητα έχει το συμφέρον του παιδιού που στερείται γονέων ή κατάλληλων γονέων και όχι η άποψη του ενήλικα, που πιστεύει ότι είναι κατάλληλος ως γονέας.
- 17) Στο πλαίσιο αυτό είναι νόμιμη η επιλογή του Κράτους να μην παρέχει παιδιά προς υιοθεσία σε ομόφυλα ζευγάρια, αφού αντικειμενικά αδυνατούν να μεταδώσουν στα παιδιά το πατρικό και το μητρικό πρότυπο και αποκλίνουν από τους βιολογικούς και κοινωνικούς ρόλους των δύο φύλων.
- 18) Τα επιχειρήματα ότι πολλά ετερόφυλα ζευγάρια (φυσικοί γονείς) αποδεικνύονται ακατάλληλα ως γονείς ή ότι δεν είναι προτιμότερο να μεγαλώνουν σε ιδρύματα τα ορφανά παιδιά (οπότε ας δοθούν σε ομόφυλα

¹. Ανδόρα, Αυστρία, Βέλγιο, Δανία, Φινλανδία, Γαλλία, Γερμανία, Ισλανδία, Ιρλανδία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Ολλανδία, Νορβηγία, Εσθονία, Πορτογαλία, Σλοβενία, Ισπανία, Σουηδία, Ελβετία, Ηνωμένο Βασίλειο.

ζευγάρια) είναι απολύτως μηδενιστικά. Στο πλαίσιο του θεσμού της υιοθεσίας υποχρέωση του Κράτους είναι να βρίσκει όχι την λιγότερο κακή, αλλά την βέλτιστη λύση για την υγιή, ομαλή ανάπτυξη και κοινωνική ένταξη των παιδιών. Επίσης δεν πρέπει να παραθεωρείται ότι στην Ελλάδα υπάρχει ενδιαφέρον ετερόφυλων ζευγαριών για υιοθεσίες, όπως και ότι (όχι λίγα) ετερόφυλα ζευγάρια, λόγω των δυσκολιών να υιοθετήσουν στην χώρα μας, κατέφυγαν στην λύση της υιοθεσίας παιδιών στο έδαφος άλλου κράτους.

- 19) Τέλος : α) δεν πρέπει τα παιδιά να χρησιμοποιούνται ως εργαλείο ακτιβιστικής πίεσης, β) η δημοκρατική Πολιτεία δεν υποχρεούται να υποκύπτει σε προσωπικές απαιτήσεις ατόμων με πολιτική εξουσία, οικονομική επιφάνεια ή προνομιακή πρόσβαση στα μέσα ενημέρωσης, που θεωρούν ότι δικαιούνται να μεγαλώσουν παιδί μαζί με σύντροφο του ίδιου φύλου, παραβλέποντας το ζήτημα εάν οι επιλογές της ιδιωτικής τους ζωής εξασφαλίζουν το περιβάλλον προτύπων και ρόλων, που ικανοποιεί τις ανάγκες ενός παιδιού, γ) η θέσπιση ομόφυλης γονεϊκότητας θα διευκολύνει φαινόμενα οικονομικής εκμετάλλευσης γυναικών ως παρένθετων μητέρων, δ) τα παιδιά δεν είναι ούτε κατοικίδια ζώα συντροφιάς για όποιον θέλει να νιώσει κηδεμόνας, ούτε «αξεσουάρ» που θα επισημοποιήσουν ή θα καταστήσουν κοινωνικά αποδεκτή μια ομόφυλη συμβίωση.

Συνεπώς, η Εκκλησία της Ελλάδος, παρότι ο πολιτικός γάμος εν γένει (αδιακρίτως φύλου ζευγαριών) δεν ενδιαφέρει την διδασκαλία και παράδοση της, έχει όμως ως αποστολή και καθήκον και την μέριμνα για την ορθή ανάπτυξη των παιδιών και των νέων, διαφωνεί : 1) με την ομόφυλη γονεϊκότητα, γιατί δεν ικανοποιεί τα δικαιώματα των παιδιών να έχουν πατέρα και μητέρα, 2) με τον ομόφυλο γάμο, διότι οδηγεί σε ομόφυλη γονεϊκότητα (δεν είναι νομικά επιτρεπτή η επέκταση του γάμου στα ομόφυλα ζευγάρια με αποκλεισμό τους από το δικαίωμα υιοθεσίας που ισχύει σήμερα για τα έγγαμα ζευγάρια).